RÉSIDENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN
DEPOT-LEGAL

NĂM THỨ MƯỜI HAI. — SỐ THỨ 2056

NGÀY THỨ SÁU 25 JANVIER 1924

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

DEPOT LEGAL
INDOCHINE
N° 1876

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

	HANOI						
	Hà-Nội và Trung-kỳ	Ngoại quốc	Nam-kỳ và Cao-Miên	Hải-phòng và Phủ-Lạng-Thương	Hà-Nội và Hải-phòng	Nam-kỳ và Cao-Miên	Ngoại quốc
Một năm	6 $ 00	6 $ 90	6 $ 30	6 $ 30	6 $ 30	6 $ 60	12 $ 00
Các tăng và Các công-sở	»	3 . 00	3 . 00	3 . 00	3 . 00	3 . 00	»
Sáu tháng	3 . 00	3 . 50	3 . 20	3 . 20	3 . 20	3 . 30	6 . 00
Ba tháng	1 . 50	1 . 75	1 . 60	1 . 60	1 . 60	1 . 65	3 . 00
Một tháng	0 . 50	0 . 60	0 . 55	0 . 55	0 . 55	0 . 60	1 . 00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au Directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 190

ANNONCES
Réductions à raison de 2 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 m 065 de large.
Une seule insertion . . . . . 0 $ 30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion . . . . . 0 $ 15 le c/m
Réclame dans le 1er page . . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Một điều nên chú-ý cho những nhà có con đi du-học bên Đại-pháp

Ở nước ta bây giờ, bọn thiếu-niên học-sinh đã có nhiều người được cái hân-hạnh sang du-học bên Đại-pháp, các nhà có con cũng đã có nhiều nhà có cái khuynh-hướng cho con đi du-học bên Đại-pháp ; thật nói đến việc học của người mình từ ngày có người Đại pháp đem cái học-thuật mới truyền-bá vào trong xứ ta đến giờ, ai cũng bảo thế là phải là nên, chẳng những là phải là nên, mà lại là một điều rất cần rất thiết trong việc học của người mình nữa, vì làm người tất phải học, có con tất phải cho đi học, mà học ở nước ta bây giờ là học gì? chẳng phải học cái học-thuật mới của người Thái-tây là một cái học-thuật hay nhất, thích dụng nhất ở đời này, đã có đủ cái thế-lực chi-phối hết cả các dân-tộc các quốc-gia, làm cho kẻ bao nhiêu nước bao nhiêu dân nhờ có nó mà trở nên giàu thịnh vẻ-vang, văn-minh rực rỡ đó ư? ta tình-cờ mà gặp được người Đại-pháp đem cái học-thuật ấy truyền-bá cho ta, ta theo người Đại-pháp mà học lấy cái học-thuật giàu thịnh văn-minh thì nước Đại-pháp chính là nơi phát tích cái học-thuật ấy; trèo non phải cho tới đỉnh, xem nước phải cho tới nguồn, muốn theo dõi cái học-thuật ấy cho được đến chốn đến nơi thì không thể ngại phí tổn quản công-lao mà không đi cho tới tận nguồn tận đỉnh; ở các trường học bên Đại-pháp, mỗi năm học-trò các nước đến du-học kể có hàng muôn, ngay như người Nhật-bản, người Trung-quốc là những dân-tộc cùng chung một cái văn-hóa với ta ở Đông-phương này cũng buộc phải theo cái học-thuật hay nhất, thích dụng nhất ở đời này mà đi du-học bên Đại-pháp cũng nhiều lắm, huống chi là người mình : vậy thì cái mục-đích cứu cánh về sự học-vấn của học-trò mình, cái hi-vọng cao-nhất về sự cho con đi học của người mình hẳn là sự đi du-học bên Đại-pháp; người nào được học tận ở bên Đại-pháp thì tất là cái sự-nghiệp học-vấn có thành-tựu hơn ; nhà nào có con cho ăn học tận ở bên Đại-pháp thì tất là gây dựng cho con mình được thành lập viễn đại hơn.

Song,có một điều nên chú-ý là bọn thiếu-niên học-sinh phần nhiều lịch-duyệt chưa được thâm, chỉ-khí chưa được vững, ở một nơi quê xa xứ lạ, cái phạm-vi giám-đốc của cha mẹ đã không tới mà cách dỗ dè ngon-ngọt của chúng bạn lại dễ ham; và ở những chỗ phiền-hoa, dô-hội, sự chơi-bời sung-sướng, lối ăn mặc xa-xỉ thật là dủ ngũ quang thập sắc, làm cho khách lọ phải huyền mục mê hồn, người thao thủ không bền ra thì thấy cái gì đẹp mà chẳng thèm, nghe cái gì hay mà chẳng thích, nhất là đương cái tuổi trẻ người non dạ thì những chỗ ấy chính là chỗ dử người vào cạm, đất người vào trọng, đến lúc mà cái bả ăn chơi đã ăn phải độc, cái mồi sang trọng đã cắn phải câu, thôi thế là sách mặc sách, thầy mặc thầy, còn nghĩ gì công-khóa trong nhà trường, còn lo gì ganh đua với bằng bối, tuy ăn ngủ ở trong chỗ gốc nguồn học-thuật mà không để bụng về sự học, không cố công về sự học, cái tinh-thần tư-tưởng chỉ mê-mẩn vào những trận cười suốt đêm,cuộc vui dẫy tháng, còn làm sao mà lĩnh thụ được cái triết-lý thâm-thúy, cái khoa-học tinh-mật của các nhà bác-học phải nghiên tinh dân tử hàng năm hàng dời ; rút lại có cái tiếng đi học mà học không có sở-đắc một tí gì, chẳng những học không thành gì mà tinh nết thành ra hoang-toàng, nhân-cách thành ra truỵ-lạc, lại không bằng cái bọn thằng cu bố đĩ, chẳng được ăn học ngày nào cả còn phác-thực thiện-lương, cần kiệm lễ nhượng, ở trong nhà không đến nỗi làm một đứa con bất hiếu, ở trong nước không đến nỗi làm một đứa dân vô nghiệp, sâu mọt cho xã-hội, bào nhọ cho gia-đình. Than ôi! gom góp cái của mồ-hôi nước mắt, để dành ăn nhịn, lo cho con ăn học rõ thật đến nơi đến chốn cho có được cái thụ-lập hơn người, mà kết cục tiền trăm bạc ngàn chỉ mua được cái tiếng « phá-gia-chi-tử », đi không trở lại về không, nghĩ cái tình-cảnh người làm cha làm mẹ bấy giờ chua xót đắng cay biết thế nào mà nói xiết!

Muốn tránh cho khỏi cái tệ ấy thì trước hết là các nhà có con cho đi du-học, nên hạn chế hết sức về cái đồng tiền, cứ như bức thư của quan Đại-học hộ-trưởng thành Montpellier gởi cho quan Tổng Kiểm-sát Đông-pháp ngày 21 tháng avril năm ngoái có kể rõ cách-thức ăn học của những thiếu-niên An-nam ta theo học tại các học-đường Montpellier, thì mỗi tháng tổn-phí tất cả chỉ độ 400 đến 500 quan tiền tây là cùng : các trường học ở Montpellier như thế, thì các trường học ở các chỗ khác, cái học-phí cũng chẳng qua hơn kém sấm-si thế một chút ; các nhà có con cho đi du-học bên Đại-pháp, nên lấy thế làm ngữ mà đừng gửi tiền cho các cậu nhiều quá để có dư mà huy-hoắc vào những cuộc xa-xỉ chơi-bời. Hai nữa là nên để cho các cậu chịu được cái giáo-dục phổ-thông đã có phần khá khá rồi, cái ý chí lâm người đã hơi kiến định rồi, sẽ nên cho đi du-học ở bên Đại-pháp ; những người đã có giáo-dục, đã có chí-khí thì dù xa cái quyền giám-đốc của cha mẹ, gần cái tập quán xấu-xa của chúng bạn cũng không hề gì. Ấy chính là cái cách gây dựng cho con được thành-lập viễn-đại hơn người mà vừa giúp cho nước nhà sau này được có nhiều nhân-tài du-học vậy.

T.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 24 Janvier 1924

Về việc khí-cầu Dixmude

Bọn thuyền chài nước Ý có vớt được một lá cờ, người ta đoán là cờ của khí-cầu Dixmude.

Tòa Nội-các mới nước Anh

Tòa Nội-các nước Anh đã lập thành. Thủ-tướng kiêm bộ ngoại-giao : M. Macdonald ; Tài-chánh : M. Mowden; Chiến-tranh : M. Walsh ; Thuộc-địa : M Thomas ; Ấn-độ : M Olivier ; Hải-quân : Lord Chelmsford ; Thương-mại : M. Wabb.

M. Macdonald có tuyên-bố rằng tòa nội-các mới sẵn có cái hảo ý đối với thuộc-quốc Ấn-độ, song sẽ trừng-trị các việc cổ-động Hải-Anh một cách nghiêm-khắc.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 23 và 24 Janvier 1924

Nhà Kỹ-nghệ Krupp với một công-ty Tây-ban-nha

Báo *Gazette de Berlin* có nói : nhà Kỹ-nghệ Krupp nước Đức có lập hợp-đồng với một công-ty Tây-ban-nha định rằng những công việc trong hòa-nghị cấm không cho các xưởng Krupp làm, thì công-ty Tây-ban-nha sẽ làm thay, M. Krupp sẽ cấp kỹ-sư cho công-ty Tây-ban-nha đủ dùng.

Ai tín của Lénine

Lénine an táng tại Kremlin, ở chỗ chân đài kỷ-niệm Cách-mệnh tử-sĩ, Trostky có đến dự lễ cất-đám. Một người trong ba người là Rykow, Kameneff, và Stalin sẽ được cử để thế chân Lénine.

Chánh-phủ nước Đức và Ba-lan có gởi lời chia buồn với nước Nga.

Khám nghiệm tử-thi Lénine thì biết rằng hẳn chết về bệnh đứt mạch máu ở óc.

Zinoviev có công bố rằng hẳn sẽ theo đuổi cái công cuộc của Lénine cho thành-công.

Các báo nước Ý có nói : Trước khi chết, Lénine đã được trông thấy cái hi vọng đem việc cải-cách của mình thi hành ở ngoài bờ cõi nước Nga không thành vậy.

Các báo nước Đức ca tụng cái trí-tuệ và các đức-tính của Lénine, song cũng công-nhận rằng công cuộc của hẳn không thành.

Việc nước Đức

Tin Berlin. — Tòa nội-các có trình bày với hội-đồng ngoại-giao công việc điều-đình về cái vấn-đề bồi-thường và việc lập một nhà ngân-hàng. Khi nào hội-đồng Giám-định làm xong công việc, thì tòa nội-các sẽ triệu-tập nghị-viện.

Việc nước Ý

Ngày hôm 24 nghị-viện giải tán. Ngày 6 avril sẽ bầu cử. Cuối tháng avril nghị-viện sẽ hội-nghị.

Tại hội-đồng Giám-định

Sáng hôm thứ tư, hội-đồng Giám-định thứ hai sẽ hội-nghị, do M. Mac Kenna chủ tọa. Hội-đồng sẽ nghe viên đại-biểu nước Đức về việc tra xét tư bản của người Đức ký tại ngoại-quốc.

Nước Pháp với Thụy-sĩ

Chánh-phủ Pháp đã giao cho viên đại-biểu nước Thụy-sĩ bức thư trả lời về việc các miền biên thùy thuộc quyền Pháp. Chánh-phủ Pháp nói bản chánh-phủ muốn hai nước trực tiếp điều-đình, chứ không muốn giao cho một tòa án trọng-tài xử đoán.

Hoa kỳ với nước Mexique

Chánh-phủ Hoa-kỳ công bố rằng bản chánh-phủ không ưng cho bỏ vì các hải cảng hiện nay về tay đảng khởi nghịch và cũng không ưng cho thả đồ-mìn trong các hải-cảng ấy.

Tin Trung-hoa

Ngày 15 Janvier 1924

Tin Bắc-kinh

Ngô-bội-Phu không bằng lòng tòa nội-các bây giờ, có bảo ý Vương-khắc-Mẫn chủ trương Tôn-bảo-Kỳ hay là Nhan-huệ-Khánh, nhưng Tôn và Nhan đều không muốn nhận chức ấy, chắc là trong tháng này việc tổ chức nội-các lại biến động.

Vương-khắc-Mẫn muốn từ chức

Nhiều người đồn rằng Vương-khắc-Mẫn thấy việc ngoại-giao khó khăn, có ý chán nản, nhưng lời đồn ấy cũng không đích xác.

Dân-đảng sai đại-biểu sang Việt-đông

Dân-đảng Bắc-kinh sai sáu người đại-biểu sang Quảng-đông, thương nghị chánh sự biện thời.

Ngô-bội-Phu muốn dùng binh ở Quảng-đông và Tứ-xuyên

Ngô-bội-Phu chủ ý không muốn dùng binh ở Trường-giang, không muốn sàm phạm Phụng-thiên, nhưng ở Quảng-đông và Tứ-xuyên dùng uy võ dẹp yên.

Cố-duy-Quân lại làm công-sứ lại nước Anh

Có tin đồn rằng Cố-duy-Quân lại được cử sang làm Công-sứ nước Anh.

Chiến-hạm các nước ở Quảng-đông

Các chiến-hạm đóng ở Quảng-đông lại có bảy chiếc lui ra đóng ở Thanh-não và Yên-đài, chánh-phủ Bắc-kinh đã sai Cao-phúc-Sinh (hải quân bộ bí thư trưởng) sang Thanh-não nghênh tiếp.

Công-sứ Bồ-đào-nha muốn điều đình việc quan-thuế

Công-sứ Bồ thương nghị với Công-sứ đoàn ở Bắc-kinh, muốn điều đình Bắc chánh-phủ và Nam chánh-phủ về việc quan-thuế.

Vương-khắc-Mẫn về Bắc-kinh

Vương-khắc-Mẫn ở Lạc-dương về Bắc-kinh, nói rằng đã thỏa nghị với Ngô-bội-Phu về việc kinh phí dinh tuần duyệt sứ.

Việc kim phật-lang

Công-sứ đoàn hội nghị việc kim phật lang Công-sứ nước Đức, nước Ý và nước Tỳ chủ nghị can thiệp ; Công-sứ nước Anh,nước Mỹ và nước Nhật không hiểu đồng tình. Công-sứ nước Hà-lan thì xin giao cho tòa thẩm-phán Quốc-tế La-Haye xử đoán.

Ngô-bội-Phu sai người sang yết-kiến Đoàn-kỳ-Thụy

Ngô-bội-Phu sai Hà-Mân sang yết kiến Đoàn-kỳ-Thụy, xin Đoàn khuyên Lư-vĩnh-Tường triệt quân đội trú phòng đi và xin đánh giây thép cho Tế-nhiếp-Nguyên ngăn-trở việc tiến binh.

Quân đội Tương-hồ nhận chức tiên phong

Ngày 7 janvier, Tôn-Văn lại khai quân-sự hội ở soái-phủ, bàn việc cử binh và đánh Bắc-kinh ; quân đội Hồ-nam và Hồ-bắc nhận chức tiên-phong, quân đội Hà-nam, Vân-nam và quân đội Quảng-đông thì lần-lượt kéo đi sau.

GIẤY BẠC MÃ-KHẮC DÙNG ĐƯỢC VIỆC GÌ

Từ ngày giấy bạc mã-khắc mất giá đến giờ, thành ra ngoài việc dùng làm tiền tệ, người ta lại còn dùng về lắm việc không ai ngờ. Một việc thông dụng nhất là dùng để làm giấy viết thư cho người ngoại-quốc trú-cư ở nước Đức, nhất là các hàng tướng-sĩ trú-binh ở hạt sông Rhur. Mới đây có người lại dùng, để giản tường thay cho giấy vẽ hoa, như tường buồng giấy của một nhà chủ xưởng đồ chơi trẻ ở New-York, gián toàn giấy bạc nước Đức cộng là 36.061.000 mã-khắc, lúc bình thời đáng giá 8 589 720 hoa-viên.

MỘT CÁCH TRỪ NẠN LY-DỊ

Cái nạn ly-dị ở nước Áo mấy năm nay kịch-liệt lắm, vì vậy bác-sĩ Lorenz có đề xướng một cách trừ nạn ấy. kể cũng có lý, nhưng chẳng biết có thi-hành được không, mà thi hành có công hiệu không. Cách ấy là bắt hai bên phải làm lễ đính hôn năm năm, rồi mới được phép làm lễ thành-hôn.Bác-sĩ nói : Người đời thường vội làm lễ thành-hôn quá. Trai gái đôi bên gặp gỡ mà cùng nhau tâm đầu ý hợp, thì chỉ trong một tuần lễ đã làm lễ đính hôn, hai tháng đã làm lễ thành-hôn, rồi chưa được một năm đã lại đòi ly-hôn.

Nếu hai bên đính-hôn lâu một chút ít ra là năm năm hãy làm lễ thành-hôn,thì không hay xảy ra việc ly-hôn, vì cứ như ý bác-sĩ thì vợ-chồng bỏ nhau,phần nhiều không phải là bởi vợ chồng xấu tính, xấu nết,nhưng là bởi hai bên không được biết rõ tính rõ nết nhau. Vậy bác-sĩ khuyên các nhà lập pháp định lệ rằng hai bên ít ra phải đính hôn được năm năm, mới được phép làm lễ thành-hôn.

Cái cách của bác-sĩ bàn đó, có lẽ cũng tránh được nạn ly-dị, nhưng không khéo lại sinh ra cái nạn khác, là làm cho ngăn-trở việc giá-thú.

Hiện nay không định kỳ hạn về việc làm lễ thành-hôn mà đàn ông cũng còn lắm người sợ việc lấy vợ, huống hồ lại còn cưỡng-bách phải đính-hôn những năm năm, thì có lẽ việc giá thú lại còn giảm đi nữa. Năm năm trời đối với đàn ông thì cũng chẳng là mấy,nhưng đối với đàn bà, thì tưởng cũng là lâu lắm. Chẳng biết mà hồng mất phượng có còn giữ được cái về thanh xuân kia mãi, cho người yêu khỏi đổi lòng thay ý hay không. Lại còn trong năm năm giời ấy, biết giữ sao cho khỏi biết bao lời kia tiếng nọ, làm cho những đôi đính-hôn rất mực đầm thắm, cũng sinh ra ghét bỏ ruồng rẫy nhau. Phương-ngôn mình có câu : « Lấy vợ thì cưới liền tay, chớ để lâu ngày lắm kẻ gièm pha » cũng là ý nghĩa ấy vậy.

MỘT BÀ HOÀNG-HẬU CỔ BA CON GÁI CŨNG LÀ HOÀNG-HẬU

Hoàng-hậu có ba con làm hoàng-hậu tức là hoàng-hậu Marie nước Roumanie bây giờ. Hoàng-hậu có một công-chúa kết duyên với quốc-vương nước Hy-lạp, một công-chúa kết duyên với quốc-vương nước Tắc. Nay lại có tin rằng vua Boris nước Bảo cũng muốn kết duyên với công-chúa thứ ba, là bào muội hai công-chúa trên kia. Nếu việc hôn-nhân nầy mà thành, thì hoàng-hậu Marie nước Lỗ-mã-ni sẽ có ba con gái làm hoàng-hậu và hoàng-hậu có thể tự xưng là nhạc-mẫu các nước ở bán-đảo Balkans đấy nhỉ, cũng như vua nước Christian IX nước Đan-mạch ngày xưa ; có nhiều con gái gả cho các bậc vua chúa, thường nói : « Sẻ-ký sau này sẽ gọi trẫm là nhạc-phụ của Âu-châu hầu thôi. »

SỐ Ô-TÔ Ở NƯỚC PHÁP

Số ô-tô ở nước Pháp trong năm 1921, cộng được 287.182 cái.

Đến năm 1922,số ô-tô cộng được 360,937, hơn năm trước được 73.755 cái, tính ra hơn được 25 °/°.

Cứ xem có một năm giời mà số ô-tô tăng lên nhiều như thế, ta có thể đoán được rằng chẳng bao lâu nữa mà số ô-tô ở nước Pháp có tới 500,000 cái.

360.937 cái ô-tô về năm 1922 tính ra có 240,143 cái dùng để chở người, và 120.794 cái dùng để chở hàng. Số ô-tô ấy là tính cả các ô-tô của các sở công, sở tư và của tư-gia nữa.

Lại tính ra trong các quận ở nước Pháp, thì quận Seine có nhiều ô-tô nhất là 73 110 cái. Sau đến quận Nord, có 15.971 cái và quận Seine Inférieure có 10.476 cái.

Quận it xe ô-tô nhất là quận Lozère có 244 cái. Sau đến quận Hautes-Alpes có 370 cái, và quận Basses Alpes có 463 cái.

MỘT CON CÁ ÔNG TRONG BỤNG CÓ CỦA ĐÁNG HÀNG TRIỆU

Mới đây ở gần Durban, người ta có bắt được một con cá ông, lúc mổ ra trong ruột thấy có mấy trăm kilos hổ-phách xám, là một thứ dùng để làm nước hoa, đáng giá một gramme là 40 quan, tính ra bán được hàng mấy triệu.

LỜI ĐÀN BÀ

Đối với anh em chồng

Anh em chồng, tức là ông-chú bà-o, cách ăn ở lại khó đối đãi hơn với anh em chị em mình, vì lấy dây tình nghĩa, vẫn là thân, nhưng không phải ruột thịt, thì hay sinh lắm sự gây mỏ, làm mất điều hòa-khí trong một gia-đình ; nếu ông chồng là người có độ-lượng, cư-xử lấy đạo công-bằng chấp-trung đối đãi cả hai bên, nỗ nói làm chi, chớ đã thiên về một mặt nào, là người làm dâu, làm vợ, cũng khó chịu cả ; vì thiên về mặt anh em hơn thì người ta lấy tình thủ-túc làm trọng, cho phu-phụ như y-phục, tục-ngữ có câu : « Anh em khác thể chân tay, vợ chồng như áo cỗi thay thời rồi » ; cũng một cái ái-tình mà đối với vợ con khác, đối với anh em khác, đối với anh em khi còn cha mẹ mất rồi khác ; khi cha mẹ còn, con dâu, anh em đều ở chung một nhà, hay đã ở riêng cũng vậy, trước cái lòng kính yêu cha mẹ, sau triu mến anh em ; càng yêu cha mẹ bao nhiêu càng càng triu mến các người yêu của cha mẹ bấy nhiêu, mới gọi là hiếu-hữu, dù khi cha mẹ không còn, cũng một lòng triu mến anh em, nhưng mà không được đem thâm cho bằng khi còn cha mẹ, cái nguyên-ủy ấy, cũng xuất ư sự tự nhiên của tình người, vì hồi bấy giờ ai nấy đều đã có gia thất, biệt lập môn-hộ, mọi người đều có công việc lo lắng của người, chớ không quyến-luyến nhau như thuở nhỏ đặng. Bảo-phận người làm vợ, mà lúc còn đương làm dâu, thì phải nề trọng ông chú bà o làm sao cho đẹp ý tất cả, mới vừa lòng người chồng, thì tình gia-thất trong êm ngoài êm vậy.

Còn người chồng mà thiên về mặt ái-tình trong vợ con, chớ không kể tình hữu-ái anh em ra gì, là một điều không hay, người vợ chẳng nên lấy thế làm mừng, vì cái lòng hữu-ái đã khuyết-điểm, tất cũng lần sút nhiều phần, vì-dụ như một gốc cây, cội rễ vững bền, nảy sinh chồi nhánh rườm ra, mới im dợp bốn phía, mưa nắng che chở lẫn nhau, nếu nhánh nảy tươi, mà

nhành kia héo, lần lần vàng đà rầy đất,
mầm non mộng yếu, sinh-trưởng ra tất đến còi cọc, vì không nương tựa đặng bóng nhìn mát của các nhành lớn nâng đỡ phủ phê cho, ấy cái nghĩa gia-tộc cũng thế, tình gia-tộc có liên lạc với nhau, anh em con cháu mới sung mãn phồn thịnh liên miên bất tuyệt.

Nhiều người đàn bà ruột gan hẹp hòi, ăn ở bần trỉn, lấy chồng chỉ biết chồng, có con chỉ biết con, coi anh em bà con nhà chồng như nước lã người dưng, không có cái cảm-tình đau đớn ngứa ngơn với nhau, thế là gây cho con cháu về sau những mối ác-cảm, họ hàng rời rạc nhau ra, thịt xương xáo lộn lẫn nhau, giai do những người không trọng gia-đình hết thảy, cớ ấy lỗi tại người đàn ông có ít, mà lỗi tại người đàn bà thì nhiều, nếu những người đàn bà mà biết thiện xử, dù người đàn ông có bụng xấu với anh em, cũng không lẽ không ngăn trở được. Làm giàu không thể ăn lấy một mình mà là sướng, làm quan không thể hưởng lấy một mình mới là vinh, sống không thể ở trên mặt đất một mình mà sống trọi trọi nổi, thế nào cũng có bang-quốc, có xã-hội, có gia-tộc, mà tự biết gia-tộc có, rồi mới có xã-hội, mới có bang-quốc, tuy việc nhỏ nhặt cư-xử với nhau trong gia-đình không đáng gì đó chứ, nhưng suy cho kỹ, thật có cái nghĩa rộng rãi bao hàm vô cùng.

Đạm-Phương nữ-sử

HÀI ĐÀM

Vệ-sinh riêng

Một ông quan tỉnh cần-thận về vệ-sinh lắm. Kẻ hầu người hạ trước khi vào ở phải qua một kỳ lục-vấn về vệ-sinh.

Một anh bố lếm mới xin vào làm bếp, quan hỏi :

— Những đồ ăn uống của ta mi phải làm thế nào ?

– Bẩm quan lớn, con cho vào nồi hấp (auto clave) mà hấp cho thật kỹ.

— Được. Hấp để làm gì ?

— Dạ, bẩm quan-lớn, để trừ vi-trùng độc.

— Được lắm. Những vi-trùng ấy ở đâu ra ?

– Dạ, bẩm quan-lớn, những vi-trùng ấy ở hà-bao thằng dân ngu hoặc ruột tượng con mẹ hàng-xén.

Quan ngạc-nhiên cau mặt hỏi :

— Ở hay ! Mi muốn nói gì mà hà-bao với ruột-tượng !

Dạ, Bẩm quan-lớn, con nói món đồ xơi quan-trọng nhất là những tiền người ta đem đến lễ.

Quan nín lặng một lát, rồi :

Mi biết vệ-sinh đấy, nhưng tiền cần gì phải hấp.

Sơn-phong

Cuộc thi thơ

Của Ngô-thị-Quyên nữ-sĩ

MDCXXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu vũ nguy nga cõi Á-đông.
Hai cột cương-thường cao chót vót,
Một nền đạo-đức rộng mênh mông.
Long lanh Thủ Tử dòng sông Nhị,
Phảng phất Kỳ Lân ngọn núi Nùng.
Vẫng vặc giữa trời gương sáng quắc,
Treo trong thế-giới để soi chung.

Trần-thị-Nguyên, Vĩnh-yên

MDCXXVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Văn-miếu xưa nay vẫn tứ chung.
Tòng cối lung-lay cơn gió mát,
Cung-tường thấp thoáng lúc giăng [trong.
Trải phen tần hỏa từng man mát.
Gặp hội Âu-phong hả ngại ngùng.
Để bích một vài câu kỷ-niệm,
Này ai ngâm đỡ khách quần hồng.

Ng-văn-Cốc, làng Ngọc-tỉnh

MDCXXVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Cửa Khổng nay còn có biết không ?
Cảnh là muôn đời chen cối Lạc,
Mối điêng ba đấng chắp dây Hồng.
Gương treo vẳng vặc nơi sông Nhị,
Bia đá xanh xanh chất núi Nùng.
Hỏi trước Lý, Trần, Lê mấy độ,
Trời Nam riêng một cõi huê-phong.

Ngô-doãn-Phan
Làng Lê-xá, Hải-dương

MDCXXVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Triều thánh gây nên quốc học chung
Sỡ nhẫn cung-tường thêm núi phượng
Ức năm miếu-vũ khắp sân rồng.
Khuê-văn tủ các gương hiền-triết,
Tiến-sĩ tên bia dấu tổ-tông
Điện hải tang-thương thêm mấy độ,
Đời đời hương hỏa nghĩa thủ công.

MDCXXIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu vũ gây nên Lý Thánh-tông.
Sư kỷ sao kinh khơi bắc-sử,
Hạnh đàn tiếng mõ nức nam-phong.
Khuê-văn từng các chung nên phượng
Tiến-sĩ tên bia nức bảng rồng.
Tiêu biểu ngất trời trông bốn cõi,
Bút hoa một ngọn thái-sơn phong.

Lưu-đình-Toàn
46, Rue des Caisses, Hanoi

MDCXXX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Trời Lý cung-tường trải mấy đông.
Hồ Bạc sơn đàn nghiên bút nọ.
Non Nùng gió quạt khói nhang chung
Gương treo nhật-nguyệt in bia đá,
Gác trải xuân-thu vững cột đồng.
Từng mấy gió mưa riêng cảnh tượng
Muôn đời là đất Á Âu trông.

MDCXXXI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không-miếu ngày nay vẫn kính chung
Huyền tụng vẳng nghe nền thánh Lý,
Xuân thu thường động chốn non Nùng
Cung tường trải mấy sang nền đạo,
Phong vũ nhường bao vững bảng [rồng.
Tháng lại năm qua phong cảnh mãi,
Cảnh e nhàn nhạt sắc xuân phong.

Hoàng-đình-Hựu
Làng Phù mỹ, Hà-đông

MDCXXXII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Cửa Khổng đương hoàng một giải [đông.
Thánh hóa dồi dào làn sóng Nhị,
Khói hương nghi ngút tòa mây Nùng
Treo gương quốc-tủy soi Hồng-Lạc,
Dựng cột đi luân vững nước sông.
Học cũ gây nên nền học mới,
Đời đời vẫn giữ nếp văn-phong.

MDCXXXIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu dài ghi với núi sông
Rạng vẻ khuê-tinh soi đất Việt,
Mấy tòa cối-thất dựng non Nùng.
Sóng Thù cuồn cuộn làn dòng Nhị,
Bóng Hạnh rờm rà rợp cối Đông.
Còn cảnh Long-thành còn miếu cũ,
Làng nho sĩ nữ khói hương chung.

Bùi-thăng-Trong
Làng Liên-bạt, Hà-đông

MDCXXXIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Kẻ chợ người quê ngửng mặt trông.
Mạch đạo truyền khơi dòng Nhị thủy
Lò trầm khói rợp ngọn Nùng phong
Lu-thành khúc uốn quanh bao học,
Hậu Giám nền xây khéo lạ lùng.
Trải mấy xuân-thu đài kỷ-niệm,
Cỏ cây dù đổi vẫn linh lung

Nguyễn-văn-Tân
Học-trò trường Pháp-Việt Phủ-lý

MDCXXXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Sĩ-nữ vui theo đạo Khổng chung.
Quốc Giám cao xây dân thánh giáo,
Hoàng-đô rộng mở lối nho-phong.
Đôi vừng nhật-nguyệt chen Âu Á.
Một ngọn cung-tường ngất Nhị Nùng.
Mưa gió mơ màng trong giấc mộng,
Gác khuê chuông báo rạng trời Đông

Lê-quý-Doãn
68, Rue des Changeurs, Hanoi

MDCXXXVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Nức tiếng năm châu đạo Khổng công;
Văn thánh ghi vàng khôn kể xiết,
Miếu thần tạc đá trỉ tôn sùng.
Văn-minh nhờ thuở ngôi kinh thủy,
Tiến-bộ nhờ khi bút pháp thông.
Nền cũ khí thiêng hồ ngọc-ẩn.
Nhị Nùng phò lá nức trời Đông.

Ph.-thư-Tích
83, Phố hàng Bồ, Hanoi

MDCXXXVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu nên xây có vững không ?
Chín bực cung tường giữu đẹp lắm,
Đôi vừng nhật nguyệt sáng soi chung.
Vuông tròn mực thước cùng trời đất,
Nghi ngút hương trầm lựng núi sông
Khoa bảng nay xem bia tạc đó,
Nên công bởi có thánh phù công.

Nguyễn-hữu-Mậu
Làng Yên-thái, Hà-đông

MDCXXXVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn tự ai mà chẳng ngửa trông.
Dựng cột cương-thường trên cõi Á,
Xây nền đạo thống khắp phương [Đông.
Mấy phen thương-hải bia không đọm.
Bao độ tang-điền bảng vẫn hồng.
Đứng lại mà xem ai đấy nhỉ,
Văn-minh vận-hội đã hanh-thông.

Nguyễn-đăn-Lan
26, Rue Bourret, Hanoi

VIỆC HANOI

Thời - tiết

7 giờ 22 độ
15 giờ 20 độ

Lịch ngày mai

Dương lịch

Thứ bảy, 26 janvier 1924
à Polycarpe

Âm-lịch

21 tháng 12 năm Qui-hợi

Ngày Cấp thần
Hành Hỏa, Sao Chủ, Trực Bình.
Kỵ : Khai-trương, Xuất-tài.
NGHI Bình trị đạo đồ. Tu sức tường-viện

Giá bạc. — Kể từ ngày 25 Janvier 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 11 f. 00

Thị giá quốc trái. — *Ngày 25 janvier 1924* : 3% 53.70 3½. Thứ hoãn vốn dần 65 10. — 4 % 1917 57.60. 4½ 1918 56.35. 5 % 1915 1916 70.70. — 5 % 1920 83.10 6 % 1920 81.30

Pháo-thuyền « Malicieuse ». — Chiếc pháo-thuyền *Malicieuse* đi cứu pháo-thuyền *Moqueuse* thì ngày hôm qua hồi 7 giờ ở Fort-Bayard đã trở về Haiphong.

Quan nguyên - soái Sicre đi thanh-tra. — Quan nguyên - soái Sicre coi đạo binh Trung Bắc-kỳ đến chủ-nhật 27 janvier này thì đáp tàu *Hanoi* đi thanh-tra tại Quảng-châu-loan.

Ngạch tư-pháp. Vừa có chỉ dụ bổ các quan thẩm-phán trong ngạch Tư-pháp như sau này :

Thẩm-phán dự-khuyết tại tòa Sơ-thẩm Hanoi : M. Giacobli ; thẩm-phán dự-khuyết tại tòa-án hòa giải ở Tây-ninh : M. Prooff ; ở Vinh : M Nguyễn-văn-Nghi ; tòng sự tại tòa Thượng-thẩm Saigon : MM Roche, Nguyễn-văn-Quan.

Hội-đồng thành-phố. - Hội-đồng thành-phố chừng đến hạ tuần tháng hai tây sẽ họp. Quan Đốc-lý Mourroux chỉ làm chủ tọa một kỳ ấy nữa mà thôi, vì ngài định sang tháng ba tây thì về qui quốc nghỉ.

Các học-đường nghỉ tết. — Về dịp tết ta tới nơi, các học-đường được nghỉ như sau này :

Các trường Pháp : Từ 2 février sau buổi học chiều đến hết ngày 7 février.

Các trường Pháp-Việt (cả kiêm-bị và yếu-lược) : Từ 2 février sau buổi học chiều, đến hết ngày 14 février.

Tòa Thượng-thẩm. — *Một thầy tu bị giết chết.* — Một nhà tu hành ở Hà-nam tên là Vì mà chực phá giới phải lòng một vãi hầy còn xuân. Trước còn kín, sau vỡ lỡ ra nhiều người biết chuyện. Có một bọn thầy nhà tu hành làm xằng như thế thì cho tiền tên Ng-duy-Quyền là dây tớ ở chùa làm mưu đánh chết. Tòa Nam-án tỉnh Hà-nam phạt tên Ng-duy-Quyền khổ sai chung thân. Còn lũ tên Ng-văn-Nung và 9 tên bị thua là cho tiền xui đứa dây tớ giết chết thì được tha vì không đủ chứng cớ. Tòa Thượng-thẩm y án.

Làng mạ hội-đồng kỳ-dịch. — Vì việc chia ruộng công trong làng tên Ng-văn-Hanh và Ng-văn-Oánh không bằng lòng làng mạ hội-đồng kỳ dịch. Tòa Nam-án tỉnh Hà-nam phạt mỗi tên 10 đồng. Tòa Thượng-thẩm tha cho hai tên ấy, vì trong hồ sơ không nói rõ lời làng mạ thế nào cả.

Đề kẻ phạm trốn. — Lý dịch làng tên Đoàn-văn-Tạ là tuần-đinh có bắt được mấy tên đem rượu lậu đi qua địa phận giao cho tên ấy đem về canh ở điếm rồi đợi làm to bàm giải quan. Tên ấy canh thế nào để cho bọn rượu lậu trốn mất. Tòa Nam-án tỉnh Hà-nam phạt tên Tạ 3 tháng tù. Tòa Thượng-thẩm giảm tội xuống 2 tháng.

Đánh chết vợ. — Tên Lê-bá-Hanh vì việc gia-đình không bằng lòng với vợ, hai vợ chồng cãi nhau. Sau người vợ giận, cứ nằm ở giường không ăn uống gì. Chồng cho người gọi dậy ăn cơm cứ nói lôi thôi không dậy. Người chồng tức cầm gậy chạy đến đánh, chẳng may vào chỗ phạm chết. Bấy giờ tên Hanh lấy dây buộc vào cổ vợ rồi treo lên xà nhà nói dối là vợ tự tử. Tòa Nam-án tỉnh Hà-nam phạt tên Hanh 3 năm tù. Tòa Thượng-thẩm y án.

Vì yêu sư nữ hay chực ăn cướp. — Tên Vũ-văn-Cam tức Thụy du dãng không làm nghề nghiệp gì, chỉ chuyên ăn cắp kiếm ăn. Một hôm xâm xẩm tối, tên ấy lỏi vào chùa thấy vắng người vào ngay buồng sư nữ, bóp cổ chực bóc lột và lấy đồ đạc tiền của. Nhà-sư trí hô lên, tên ấy bỏ chạy, có người đuổi bắt được. Tòa Nam-án tỉnh Thái-bình phạt 5 năm tù và 5 năm quản thúc. Tòa Thượng-thẩm giảm tội tên ấy xuống 2 năm tù và 2 năm biệt xứ.

Đề cho tên phạm trốn. — Lý-trưởng và tuần-đinh có bắt được một tên bán rượu lậu giao cho Ng-v-Khiêm, là phó-tổng đem về nhà giữ để đợi giải trình, rồi tên bán rượu lậu trốn mất. Tòa Nam-án tỉnh Hà-nam phạt tên Ng-văn-Khiêm 3 tháng tù. Tòa Thượng-thẩm giảm cho tên ấy xuống 1 tháng ăn treo vì xét việc canh giữ tên phạm là việc viên chức tuần phòng, chứ không phải là việc của phó-tổng.

Con vợ cả đánh vợ lẽ. — Ngô-thị-Soc là vợ cả và Thị Duyên là vợ lẽ tuy ở riêng nhà, nhưng vì ghen tuông mà cãi nhau đánh nhau luôn. Một hôm nhân người chồng đi vắng, tên Lê-v-Chu là con vợ cả đến nhà người vợ lẽ có sinh sự mắng nhiếc rồi đánh bị thương. Khi người vợ lẽ kêu chửi rầm lên thì vợ cả cùng hai đứa con tên là Lê-văn-Kham và Lê-thị-Nguyên kéo lại đánh hội. Tòa Nam-án tỉnh Hà-nam phạt tên Chu 10 ngày tù, tên Kham, Thị Nguyên và Thị Soc mỗi tên 2 đồng. Tòa Thượng-thẩm y án.

Ăn cướp. Tòa Nam-án tỉnh Hưng-yên phạt tên Ng-đình-Nhuận và Ng-đình-Chấp mỗi tên 5 năm khổ sai và bắt phải liên đới với nhau bồi cho sư chủ 6 đồng. Tòa Thượng-thẩm y án phạt khổ sai tên Nhuận và tha cho tên Chấp vì xét không đủ chứng cớ.

THỢ MAY NÊN BIẾT

M. MOREAU Jeune, thợ may, ở số 102, phố hàng Trống, Hà-nội, vì nay mai sẽ về Tây nghỉ, nên có bán hạ giá những thứ dạ may quần áo, bán, ngân bán hàng.

3758

Ngạch quan lại. — M. Ng-trọng-Khôi, hậu tuyển tri-huyện, trợ-tá huyện Tiên-lữ. (Hưng-yên) nay đổi đi phủ Khoái-châu.

M. Ng-qui-Viên giáo-thụ, trợ tá phủ Khoái-châu. nay đổi đi huyện Tiên-lữ.

M. Ng-văn-Anh. thừa phái Kinh-môn, nay kiêm việc lục-sự tại tòa án đệ nhị cấp ở Uông-bí.

M. Ng-khắc-Xương, thừa phái tại dinh quan An Hải-dương, nay được bổ vào giúp việc tại phòng quan chánh án tỉnh lỵ.

M. Ng-tiến-Trước, thừa-phái huyện Đông-triều, nay kiêm việc lục-sự tại tòa án đệ nhất cấp ở đấy.

M. Ngô-Lập, thừa-phái Cao-bằng nay kiêm việc lục sự tại tòa án đệ nhất cấp châu Thạch-an.

M. Đoàn-mạnh-Sung, thừa phái huyện Kim-bảng, nay kiêm việc lục sự tại tòa án đệ nhất cấp ở đấy.

M. Trương-huy-Tiếp, thừa phái châu Lạc-sơn, nay kiêm việc lục-sự tại tòa án đệ nhất cấp ở đấy.

M. Phạm-văn-Thông, thừa-phái châu Lạc-sơn được phép nghỉ 29 ngày.

CÁO-BẠCH

Từ ngày 21 janvier cho đến ngày 7 février những thứ nước hoa hiệu L. T. Piver Floramye — Azurea và Pompeia sẽ bán có 1 $ 10 một lọ.

Bán tại hiệu bào-chế **MONTES**, nhà đồng-hồ ba chuông, số 54, phố Paul-Bert, Hanoi.

Ngạch học-chính. — M. Ng-văn-Lanh, giáo-học tập-sự được thăng giáo-học hạng tám.

MM. Mai-trọng-Lương, Giang-khánh-Hòa, Phạm-huy-Nghi, Lê-đình-Du, Phạm-huy-Kinh, Nguyễn-văn-Can, đều được thăng trợ-giáo thực-thụ hạng tám.

MM. Phạm-huy-Tiến, trợ-giáo phụ-tá ở Hưng-canh (Vĩnh-yên) và M. Lê đức-Phúc, trợ-giáo phụ-tá ở Mô-chu (Vĩnh-yên) đều được thăng trợ-giáo tập sự.

M. Đinh-đức-Soi, mông bổ trợ-giáo phụ tá, lương mỗi tháng 15$.

Ngạch cô đỡ. — Cô đỡ thường hạng tư Nguyễn-thị-Giao, nghỉ một năm không lương theo như nghị định ngày 27 octobre 1923 nay được tái bổ và bổ đi Ninh-bình.

Cô đỡ thường hạng ba Nguyễn-thị-Ngan, ở Ninh-bình nay bổ đi Phú-thọ.

NHÀ CHỚP BÓNG PALACE

Tuần-lễ đại hội
Chương-trình từ ngày thứ tư 23 đến ngày thứ bảy 26 janvier 1924

VÕ-SĨ PHÁP CRIQUI TRONG MỘT TRUYỆN KIA
Chia làm 3 phần

VÀ VỚI QUÂN CƯỚP
Chuyện rất vui
Thêm vào chương - trình
Nàng Farreuka đẹp
Khiêu vũ

Mở trường. — Nay mở một trường Sơ-học Pháp-Việt tại làng Vinh-chuẩn, tổng Lâm-trường-thượng, châu Lục-yên (Yên-báy).

Ngạch Võ-tuyển. — Được thăng chức kể từ ngày 1er janvier 1924 :

Thư-ký võ-tuyển thượng hạng bang ba : M. Ng-văn-Cát.

Thư-ký võ-tuyển hạng ba : M. Vũ-đăng-Thục.

Thư-ký võ-tuyển hạng tư : MM. Nguyễn-Triệu, Trịnh-đức-Quynh.

Thư-ký võ tuyển hạng năm : MM. Ng-đình-Giu, Trương-thế-Xưởng, Ng-văn-Sỹ, Vũ-như-Minh.

Thư-ký võ-tuyển hạng sáu : MM. Ng-viết-Thọ, Ng-gia-Ninh, Trần-văn-An, Phạm-huy-Hùng, Trần-đức-Vượng, Ng-công-Môn, Phi-trường-Hợi, Vũ-đình-Ngô, Nguyễn-hữu-Bằng, Ng-huy-Minh.

Thợ máy hạng nhất : M. Nguyễn-văn-Thục,

Thợ máy hạng nhì : M. Ng-phi-Gia.

Thợ máy hạng ba : M. Hoàng-trung-Mỹ.

Thợ máy hạng tư : MM. Trần-Khoa, Ng-đức-Nhuận, Phùng-danh-Thiện.

Thợ máy hạng năm : MM. Ng-văn-Nghiên, Vương-đắc-Mỹ, Van-khắc-Vy.

Thợ máy hạng sáu : MM. Ng-đức-San, Ng-Quất, Quản-xuân-Hào, Đặng-văn-Hằng, Hoàng-trọng-Phan, Quách-rạch-Tiến.

BẢN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES »
mỗi gói. 0p.08
Thuốc STIC « HAVANE »
mỗi gói. . . . . 0 . 10
Thuốc STIC « ANGLAISES »
(Thanh-hương) bọc vào hộp
hàn kín, mỗi hộp hai mươi
điếu. . . . . 0 . 20

3697

Di-trường. — Trường Sơ-đẳng Kiên-lao, phủ Xuân-trường (Nam-định), trước ở làng Ngọc-tỉnh, nay di sang làng Kiên-lao.

Ngạch Kiểm-lâm. — Các binh-sĩ có tên sau này, tuân như đạo chỉ-dụ ngày 31 décembre 1919, đều được bổ lính kiểm-lâm tập sự :

MM. Ng-văn-Luật, Trịnh-viên-Tra, Đỗ-văn-Cơ, Phạm-Tiếu, Ng-văn-Thao, Đặng-văn-Hiên, Ng-văn-Ninh, Trần-đình-Liên, Ng-đức-Bản, Trần-qui-Tân, Lã-xuân-Kính, Ngô văn-Các, Bùi-văn-Chính, Lưu-đình-Sự, Lê-văn-Đại.

Mẹ chồng với con dâu. — Sáng hôm qua, hồi 9 giờ rưỡi, một người đàn bà hãy còn thanh-niên tên là Nguyễn-thị-Bảy, 21 tuổi nhà ở hàng Bông, số 30, đến trầm mình ở bờ Hoàn-kiếm.

May lúc mới gieo mình xuống nước thì có một người cảnh-sát ta là thầy Đinh-trần-Ly số 130 trông thấy lại vớt ngay lên được. Sở Cẩm liền cho đưa vào nhà thương điên trị. Cứ như lời cô la khai tại sở Cẩm thì vì mẹ chồng áo-nghiệp quá mà phải tự trầm mình cho thoát nợ.

Các nhà mua điện nên cẩn thận. — *Công-ty điện-khí Đông-pháp có nhờ bản-quán đăng mấy lời sau này* : « Công-ty điện khí Đông-pháp có lời để các ngài mua điện biết rằng bản công-ty không hề có cho phép người làm nào đi thu tiền tem, tiền facture mua điện, hoặc mua hàng mà lại không giao cho người ấy một cái facture có đề danh hiệu bản công-ty, và chữ viên Thủ quỹ kiêm Kế-toán M. Renaud, hoặc viên Tổng-giám đốc ký nhận tiền.

Vậy nếu có kẻ nào không mang facture có đủ chữ ký nhận tiền, mà mạo đến thu tiền ở các ngài, thì xin các ngài bảo bắt ngay lấy. Những người đi thu tiền của bản công-ty, đều có một bản giấy ủy-quyền, có chữ ký của viên Kế-toán nhận thực rằng người ấy được phép đi thu tiền cho bản công-ty.

Nhân dịp này, bản công-ty nhắc lại các ngài có điều gì không bằng lòng về những người phần việc chữa đèn, đặt đèn, hoặc các người phần việc khác, thì xin các ngài cho bản công-ty biết ngay. Viết thư thì gởi cho viên Tổng-giám-đốc. (Le Directeur Général).

Lại có lời để các ngài biết rằng tên Nguyễn-xuân-Phương, ngày trước làm việc ở bản công-ty, đã phải đuổi từ ngày 1er décembre 1923 rồi.

Tháng cũ mật. — Mme Ng-thị-Nhiêu 38 tuổi nhà ở hàng Thùng số 10, trình rằng mất cái vé vàn bảo không nhớ số và ngày tháng, cấm một chuỗi 4 0 hạt vàng là 48 đồng.

M. Vũ-phụng-Chương, 44 tuổi bán hàng sách ở hàng Quạt số 16 trình rằng mất trộm hai cái áo khuy vàng giá đáng 40 đồng.

Tên Trần-văn-Huệ tức Trung, bị M. Ng-đình-Giai buôn bán ở hàng Long, số 76 kiện bội-tiền mất 25 đồng và ăn cắp mấy cái quần áo và đồ vặt giá đáng 35 đồng thì nay đã phải bắt để xét hỏi.

Lên dậu chăng ? — Sáng hôm qua, hồi 7 giờ người ta thấy một cái xác con trai chừng 2 tuổi, mình đầy những mụn vứt ở phố bờ sông, sở Cẩm đã cho đưa vào nhà xác.

BÁN ĐẤT

Có mấy lô đất để làm nhà ở giốc hàng Kèn muốn bán.
Hỏi tại : 81, Rue Paul Bert

3757

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Con nước lên xuống. — Ngày thứ sáu 25 janvier :

Nước lên 33 phân vào hồi 6h35 ;
Nước xuống 7 phân vào hồi 7h31.

Ngày thứ bảy 26 janvier :

Nước lên 31 phân vào hồi 7h23 ;
Nước xuống 9 phân vào hồi 8h25.

Ngày chủ-nhật 27 janvier :

Nước lên 28 phân vào hồi 8h5 ;
Nước xuống 12 phân vào hồi 9h12.

Tại hải-cảng. — Số tàu đỗ tại hải-cảng ngày thứ năm 24 janvier 1924 như sau này :

Tàu Pháp : *Fils de Paul Doumer, Hanoi, Cochinchine* ;

Tàu Anh : *Lee-sang* ;

Tàu Trung-hoa : *Amhert, Pao-min.*

Tàu « Hanoi ». — MM. Damiens và Landry đáp pháo-thuyền *Moqueuse* đi Hương-cảng bị rủi thì đều ở lại Quảng-châu-loan, ngày hôm qua đáp tàu *Hanoi* đã về tới Haiphong. Lúc tàu vào đến sông Cấm thì quan Đốc-lý Krautheimer cùng ông Hội-viên thành-phố Fieschi và quan Lãnh-sự Hoa-kỳ xuống một chiếc *canot* của sở Thương-chính ra đón. *Canot* ghé cứu Ngự đề các ngài lên ô-tô về tòa Đốc-lý.

Ngũ cốc xuất cảng. — Kể từ 1er janvier đến 31 décembre 1923 xuất cảng sang Pháp : 5.703 kilos gạo trắng, 1.715.240 kilos tấm, 10.011 kilos thóc, 20.252 kilos gạo nếp trắng, 205.280 kilos gạo nếp đỏ và 26.660.832 kilos bắp ; đi Hương-cảng : 158.143 289 kilos gạo trắng, 824.535 kilos tấm, 196.890 kilos cám ; — đi Nhật-bản : 681.500 kilos gạo trắng, 1.918.243 kilos gạo đỏ, 1.46.842 kilos thóc ; — đi các nơi khác : 27.500 kilos gạo trắng, 9.100 kilos thóc và 30.658 kilos bắp.

Tiền trợ cấp. — Nhà Cercle Sportif Haiphonnais được thành-phố trợ cấp cho năm 1924 là năm trăm đồng.

(Xem trang thứ ba, cột thứ ba).

Do Đại học Cornell cung cấp microfilms. Thư viện Trường Huỳnh Thúc Kháng chụp lại. "Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
BỌC VÀNG
Máy mỏ-neo,
15 chân-kính
Mặt có kim
có chất dạ-quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM
Giá..... 11 $ 50
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert, — HANOI
3669

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ sáu 25 janvier 1924
Diễn hai tích
Tích thứ nhất
PHỤ TỬ ĐẠO CÔNG MÔN
(Hát chèo)
Tích thứ hai :
LA-NHÂN QUY VỊ
(Trẻ-con diễn)

Tối thứ bảy 26 janvier 1924
BAO-CÔNG ÁN (MINH AN QUẢ BÁO)
Người tích thiện, kẻ tham tài,
Này cơ-báo ứng dao trời chí công.
Kia khen nghĩa bộc cầm-đồng.
No nhờ La-Hán ngư-ông cứu nàn.

Tối chủ nhật 27 janvier 1924
TÁO-QUÂN THẦN TÍCH
Xem tích này sẽ tỏ duyên cớ hai ông một bà. Thật nhiều câu hát tâm sự rất là cảm thương.

Tối thứ hai 28 janvier 1924
KIM KIỀU TÁI HỢP

Tối thứ ba 29 janvier 1924
CỦA THIÊN GIÁ ĐỊA

BÁN TIỆN NGAY

Một cái xe comionnette hiệu « Citroën » 10 mã lực, dùng mới có tám tháng, xe còn tốt lắm. Nay muốn bán, giá là 1.450 $ 00.
Hỏi tại M. Gouguenheim, à Đáp-cầu.
3755

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui khách xem báo thấy có những cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi sẽ mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà làm ra không đúng được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ nay đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận ro

« Nhà Bán-thuốc Ed Mortès có đóng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
Ed. MORTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

Việc cướp ở đường Bonnal. — Tên thợ rèn Phạm-quốc-Nhạ, tức Tư-Nhạm, 32 tuổi, nhà ở Gia-viên, can việc cướp đêm 9 rạng ngày 10 trước ở số nhà 119 đường Bonnal, thì vẫn trốn mãi nay sở Mật-thám mới vớ được.

Nhân-công Trung-hoa. — Ngày hôm kia tàu công-ti Roque ở Moncay về có chở 100 người phu Trung-hoa. Bọn họ còn tạm trú ở thành-phố ta ít nữa để đợi 200 người nữa rồi đi Vân-nam.

HÀ-ĐÔNG

Đã có đèn điện. — Tối thứ tư vừa rồi đèn điện Hà-đông đã thắp thử bắt đầu, hiện còn đang xếp đặt, nhưng cũng chỉ nay mai thì xong hẳn.

BẮC-NINH

Trường học Pháp-Việt Tam-sơn. — Từ ngày tổng Tam sơn (Phủ từ sơn) có trường mới đến giờ, số học-trò một ngày một đông thêm. Hiện nay số học sinh đã được tám chục đứa rồi. Ấy là vùng ấy mới qua cơn ngập lụt phần thì đường sá chưa sửa sang được, phần thì dân sự còn bị đói kém, mà sự học đã có cái cảnh tượng vui vẻ như thế, vậy thì ít lâu nữa đường sá lại tiện lợi, và nhân-dân lại được phong túc như xưa, thì số học-trò còn có thể đông hơn nữa.

Học-trò thì đông, mà giáo-sư chỉ có một người, gia chi dĩ học-trò lực học lại không đều, có 80 người phải chia làm hai ba lớp thì dạy để trông nom làm sao cho xuể được!

Nếu nhà Học chính không kịp bổ thêm giáo-sư về thì không khéo các nhà có con cho đi học, thấy học sinh đông, giáo-sư không trông nom xuể, lại đem con đi học chỗ khác thì cũng đáng tiếc lắm.

Y

ĐÁP-CẦU

Hương-tình. — Bản-báo tiếp được bài sau này :

Ai đi qua làng Đáp cầu thấy núi sông thanh tú, đêm thì đèn mây sáng choang, ngày thì người đi tấp nập, cửa nhà sầu lạn chẳng trưởng là một làng văn-vật, tục mỹ dân thuần. Tưởng thế vào khoảng mươi năm về trước thì phải nhưng bây giờ thì sai.

Làng Đáp-cầu tuy không được bốn chữ ngự-tứ « Mỹ-tục khả phong » như làng Thổ-hà ở gần, thuộc về huyện Việt-yên tỉnh Bắc-giang, nhưng đã lâu vẫn có tiếng là một làng dân thuần, tục mỹ, các làng ở gần phải khen ngợi. Không biết bởi vì đâu mấy năm nay hương-tình điêu-đáo, kiện-cáo bời bời, đến nỗi những làng ở gần khi xưa phải khen bao nhiêu thì nay phải chê bấy nhiêu. Có người bảo bởi vì có mấy người vô học, nhờ may có một vài nghìn bạc, sinh ra nay kiện mai cáo để dương thế lực với người làng! Có người bảo bởi vì có mấy người có một tí quyền hành, danh vọng đầy giếng trông trời hống hách để cầu danh dự! Có người bảo bởi vì có mấy họ to tranh canh nhau! tranh canh nhau chi vì mấm xôi cái sỏ! Có người lấy địa lý ra mà nói thì bảo bởi vì hướng đình làng!

Ôi! đang thời buổi này là thời buổi văn-minh, lại là đang thời buổi có những bậc siêu-quần xuất chúng lấy lòng bác ái hô-hào sự tương-thân tương-ái trong nhân-loại mượn câu « Tứ hải giai huynh đệ » để khích-khuyến loài người phải coi nhau như anh em, có bậc ưu thời mẫn thế thấy hai chữ « Đồng-bào » để kết dây liên lạc người Việt-Nam ta trong tam kỳ, mà thấy những sự canh tranh hẹp hòi, những sự mâu thuẫn nhỏ nhen trong một mẫu đất cỏn con trên con sông Nguyệt-đức, ai là người có lòng yêu nước mến làng mà không phải đem lòng chán ngán. Người viết bài này đau lòng mà phải viết, đang lúc viết bài này mà hồi tưởng đến những cách ăn ở khi xưa của người cùng làng với nhau mà tiếc thay. Khi xưa trong làng nhỡ khi có người nào bất hạnh từ trần thì người làng kéo đến như nước chảy, chẳng hề có làm ma (làm cỗ) hay không, không những để viếng người đã khuất, chia buồn với kẻ còn, lại để ghé vai vào cỗ kiệu khiêng người chết ra nghĩa địa để chôn. Của nhờ một lần khi xưa trong làng chẳng may có bệnh thiên thời, người chết như gà lợi, dám ma nọ chưa xong thì dám ma kia đã sắp sửa, ấy thế mà vì tình đồng loại nghĩa hương lân không kiêng bệnh truyền nhiễm, không sợ chết lây, cùng đi đưa nhau, khiêng nhau, chôn nhau.

Những cách ăn ở trong làng với nhau như thế, đến nay tiêu ma hết, chỉ thấy những sự bè đảng vì một cái mục - đích thấp hẹp, mâu thuẫn vì những câu nhỏ mọn.

Hỡi môi ra thì thẹn mà để lòng thì sợ cái dân tình đã đảo ngược quá rồi, không biết còn đảo ngược đến đâu, cho nên bất đắc dĩ viết bài này để mượn trống tân-văn cảnh-tỉnh bà con ta và xin nhắc câu : « Nhiều điều phủ lấy giá gương, người trong một xã phải thương nhau cùng. »

Ng.-Nh. lai cảo.

BẮC-GIANG

Thưởng hàm. — Những người có tên sau này được thưởng hàm về dịp tết :

Tùng cửu-phẩm văn-giai : M. Trần-văn-Thinh, chánh tổng Yên-lễ, phủ Yên-thế.

Tùng cửu-phẩm văn-giai : MM. Nguyễn-văn-Thi, phó tổng Ngọc-cục, phủ Yên-thế ; Vũ-văn-Cân, lý-trưởng Hưng-thịnh, huyện Hiệp-hòa ; Ngô-văn-Đỏ, lý-trưởng Thu-dốc, huyện Hiệp-hòa ; Nguyễn-văn-Lễ, lý-trưởng Vân-đông, huyện Lục-ngạn ; Dương-văn-Toàn, lý-trưởng An-tập-cao, huyện Yên-dũng ; Hoàng-văn-Lai, lý-trưởng Lục-giới, phủ yên-thế.

Tùng bát phẩm đội-trưởng : Phạm-đức-Hanh, cai khố xanh, tổng Trí-hội.

Chánh cửu phẩm đội-trưởng : Bùi-đức-Tê, đội lính cơ tổng Ta-pho.

BẮC-KẠN

Thưởng hàm. — Những người có tên sau này được thưởng hàm về dịp tết :

Tùng bát phẩm văn-giai : MM. Hà-thiêm-Thuân, chánh tổng Hà-vi, châu Bạch-thông ; Đinh-ngọc-Thanh, tổng Đông-viên, châu Cho-đon.

Chánh cửu-phẩm văn-giai : MM. Hà-thế-Đông, phó-tổng, Thượng-giao, châu Cho-ra ; Hoàng-văn-Đam, chánh tổng Côn-minh ; Hoàng-văn-Xương, chánh-tổng Nhu-viên ; Hoàng-v-Nam, lý-trưởng Thiêu-quang, tổng Hà quan.

Tùng cửu-phẩm văn-giai : MM. Ban-văn-Hoàng, tổng Thượng-giao ; Phùng-văn-Tích, lý-trưởng Phúc-lộc, tổng Hà-kiều ; Ma-văn-Hồng, lý-trưởng Nghiêu-loan, tổng Thượng-giao ; Lương-văn-Lan, lý-trưởng Cơ-linh, tổng Giao-hiên ; Hà-văn Quang, lý-trưởng Bang-thanh, tổng Giao-hiếu ; Hoàng-văn-Sâu, lý-trưởng Xuân-dương, tổng Côn-minh ; Hà-văn-Cam, lý-trưởng An-tinh, tổng Lương-ha ; Nông-văn-Lương, lý-trưởng Xuân-thọ, tổng Nhu-viên ; Đinh-như-Uân, lý-trưởng Vũ-uyên, tổng Phương-linh ; Hà-sĩ-Qui, lý-trưởng Dương-quang, tổng Vòng-thường ; Chu-đình-Hanh, giáo-học Chữ-nho, quán tại tổng Cổ-nông, (Nam-định) ; Hoàng-ngọc-Vinh, Hội-viên, tổng Phương-linh ; Nông-khai-Xuân, hội-viên, tổng Lương-ha.

Tùng thất phẩm thiên hộ : MM. Hà-cát-Chấn, châu Bạch-thông.

Tùng cửu phẩm bá-hộ : MM. Hoàng-văn-Thông, xã-đoan, tổng Hà-hiên ; Hà tiên-Bao, lính giỏng, tổng Đông-viên ; Hà-lưu Cát, phó-lý, tổng Nông-thương ; Ma-văn-Đề, phó-lý, tổng Quảng-khê ; Lương-văn-Vi, phó-lý, tổng Nam-mẫu ; Nông-văn-Toàn, phó-lý, tổng Thượng-giao ; Phạm-văn-Kim, phó-lý, tổng Hà-kiên ; Đồng-văn-Chung, phó-lý, tổng Bang-đức ; Trần-văn-Dác, phó-lý tổng Thượng-quán ; Đinh-văn-Tân, phó-lý tổng Nông-Thương ; Nguyễn-duy-Lễ, phó-lý tổng Nông-lễ.

NAM-ĐỊNH

Nghe bình-văn. — Ắt các độc-giả còn nhớ cuộc thi dịch của hội Học-giới báo-trợ tích « người đi kiện » của Racine tiên-sinh mà bản-báo đã từng bá cáo nhiều kỳ trên báo-chương.

Cuộc thi dịch ấy nghe đâu đến thứ hai này là hết hạn, vậy ngài nào chưa gửi nên kịp gửi ngay kẻo chậm-trễ.

Cứ như lời quan Đốc Michel nói thì nghe đâu đến chiều thứ hai này hỏi 8 giờ sẽ họp hội-đồng kiểm-duyệt cuộc dịch văn đó tại hội Trí-trí mà quan phó-sứ Crayssac sẽ vui lòng nhận chức chánh chủ-khảo.

Không những các hội-viên quản-trị đến dự thính mà thôi, mong rằng các hội-viên các hạng sẽ đến họp cho đông để thường-giám một buổi bình-văn tất-niên rất có giá trị vậy.

Muốn cho cuộc bình - văn được hoàn-toàn thì dịch-giả sẽ đến họp hội đồng mà đọc bản văn của mình cho khỏi nhầm lẫn mà mất cái hay cái tự nhiên của mình.

Nghe đâu mới có hai ông gửi đến :
1° M. Trần-Dư chez M. le Tuần-phủ de Phù-thọ.
2° M. Nguyễn-Đang, Instituteur Nam-định.

Ông nào chưa gửi về thì kíp gửi ngay để kịp ngày xét thưởng.

Tứ-Sơn lai cảo.

Đánh ghen chăng ? Các bà cũng tài trình-thâm thật, trời rét mướt đương nằm lội mà cũng cố đi bắt được ông chồng về !

Không biết duyên cớ làm sao mà một ông trẻ tuổi mặc áo tây-sù (pardessus) bị một bà kéo đai áo lôi giật lùi trông ngộ nghĩnh lắm.

Ông trẻ tuổi : Bỏ ra mợ, người ta cười cho, khỉ lắm !

Bà trẻ tuổi : Không bỏ, về đây, về đây, giỏi lắm ! xe ! xe !

Một cái xe chạy đến giương mui một mạch.

Khuyên bà con đứng mặc áo có đai mà nguy đấy ! Sợ quá !

N. T. S. lai cảo.

(Còn trang thứ ba)

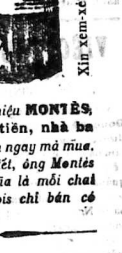
Bán xe ô-tô kiểu xe hơi (TORPEDO) hiệu « GREGOIRE » 15 C V. thực đẹp, thực tiện dụng, đèn điện, đèn điện chạy máy, 5 bánh xe « Rudge » tay hoa hồng thép, dùng mới có một năm.
Hỏi tại : 60, Boulevard Paul-Bert, Haiphong.
3759

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được biết rằng : tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các liệt qui đọc nào mua thì gửi tiền cho ; hễ không có tiền gửi theo giấy mua thì bản-quán không trả lời. — Mua báo thì tính từ rằm hoặc cuối một tháng thì trở đi cho gọn.

TẾT NGUYÊN-ĐÁN

Nay mai đã đến tết Nguyên-đán. Cha mẹ anh em sắp đến ngày được xum họp đoàn-viên. Ta sẽ được thấy những người là mến yêu vì công việc làm ăn mà xa nhà xa cửa. Người già, người trẻ, vui vẻ về cái buổi họp mặt ấy. Ai nấy tự hỏi nên mua quà gì bây giờ. Con cái thường tìm của cha mẹ thích mà tặng người. Nhưng các cụ già nuôi tuổi lác kia thì các cụ thích gì ? Ta nên làm quà các cụ những thứ các cụ thích mà lại có ích cho các cụ. Ấy người làm con ai cũng phải tự hỏi câu ấy. Nên biếu các cụ những vị làm cho các cụ thêm mạnh mẽ, thêm vui vẻ, một thứ bổ bổ các sức vóc, một thứ uống vào ngon miệng, một thứ rượu êm dịu, bổ mà làm cho ngon cơm. Ta tưởng tìm được thứ quà như thế là hơn cả. Rượu Tonique Tonkinois là một thứ rượu rất tốt, được Đại-nam Hoàng-đế đã ban khen, thực là một thứ rượu nên dùng lắm.

Theo hình tự nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc về những bình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được !

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Rượu ấy bán ở hiệu **MONTÈS, 54 phố Tràng tiền, nhà ba chuông.** *Nên đến ngay mà mua. Thường đến vụ tết, ông Montès bán nói giá, nghĩa là mỗi chai Tonique Tonkinois chỉ bán có* **2$00** *mà thôi.*

HIỆU
MINH-DƯỠNG
MAI-CHÍNH TỔNG-CỤC
của Bông pháp Yên-thảo công-ty
BÁN BUÔN VÀ BÁN LẺ
CÁC THỨ THUỐC LÁ VÀ XÌ-GÀ
Giữa phố hàng Gai số 83

Người Á-Đông ta tuy dùng ngày tháng Dương-lịch, như còn giữ một chút cổ tục mà dùng Âm-lịch, nguyên đán tây chưa khỏi, nguyên-đán ta sắp tới, năm Quý-hợi đông sắp tàn, năm Giáp-tý xuân sắp lại, chính lúc này là lúc Quý-chức được hưởng vui vẻ, vậy các ngài có muốn được thứ chè thật tốt để dùng ngày xuân nhật hay làm quà cho bà con thì xin mua **Chè Kim-thái chính hiệu con sư-tử** hay là :

Tam-bỹ hiệu phúc lộc thọ ; Công-thái hiệu kỳ-lân ;
Ngũ-phúc hiệu năm con giơi ; Lâm-mậu hiệu chữ thập ;
Thiên-thái hiệu mặt giời ; Minh-thái hiệu lưỡng-nghi ;
Tam-nguyên hiệu gia quan tiến tước ; Kim-mậu hiệu song kim tiền.

Các thứ chè của bản-hiệu đều kén thứ rất tốt mà giá lại phải chăng đâu đâu cũng biết tiếng cả.

Qui-khách có mua xin nhận rõ chè Kim-thái có cái tem con sư-tử giản ở đấy là đích.

Chính sở bán tại **Haiphong**, phố Khách, số nhà 140, với Hanoi, phố hàng Ngang, số nhà 3 và Nam-định, phố Khách, số nhà 215, còn các tỉnh đâu đâu đều có đặt đại-lý bán hộ.

Bản hiệu còn các thứ chè ngon để tiện các Quý-khách đi làm quà giá rất hạ như sau này :

Tiên-đào-cực tùng 1 lạng	1 $ 00	Bạch-kê-quan 1 lạng	1 $ 00
Chà-chung-vương 1 lạng. . . .	0 . 50	Mỹ-tây-thi 1 lạng	0 . 50
Thiết-la-hán 1 lạng	0 . 20	Ngọc quan-âm 1 lạng.	0 . 20
Kỳ-chủng-thảy-tiên 1 lạng. .	0 . 15	Chước-thiệt-long-tinh 1 lạng.	0 . 15

Haiphong — Hanoi — Nam-định
KIM-THÁI kinh trình.

Số 44

BÌNH SƠN LÃNH YẾN

(Chuyện một cô nữ-thần-đồng mới lên 10 tuổi, mà đã có tài văn-thơ nhả ngọc phun châu, khắp các quan trong tòa Hàn-lâm, đều phải bái phục. Thiên-tử phong cho là « Hoằng-văn tài-nữ » lập lầu kén chồng, lại ban cho một cái roi kim-như-ý, hễ cầng-tử nào dám hỗn-hào xấc-láo thì được phép đả-tử. Sau vì một sự kén chồng ấy mà sinh ra nhiều chuyện rất lý-kỳ.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Nói xong, liền giơ tay mời hai người cùng ngồi, gọi người nhà rót rượu. *Bình-như-hành* mới uống được vài chén, liền nói :

— Tiểu-đệ cao-hứng làm thơ quá rồi, xin đại-huynh cho đầu đề. Nếu chậm một khắc nữa thì mười ngón tay của tiểu-đệ này sẽ hóa rồng bay đi vậy.

Yến-bạch-hạm nói :

— Tiểu-đệ ra đầu đề cho đại-huynh làm thì tất đại-huynh lại bảo là tiểu-đệ kiêu-ngạo, mà nếu hại ta mỗi người làm một bài thì lại khó lòng so sánh hơn kém, chi-bằng cùng nhau liên-cú. Mỗi khi viết xong câu thơ thì ca-kỹ đàng một chén rượu và ca-đồng lại hát một bài hát ngắn. Hát xong, rượu xong, phải cầm bút nối vần ngay. Ai không nối được, phạt 3 chén rượu lớn. Có câu nào phạt 3 chén rượu lớn. Có câu nào xuất-sắc thì mỗi người lại mừng một chén rượu. Khi làm xong, nếu cả bài không hay thì bỏi mực vào mặt, bảo người đuổi ra, bảy giờ chớ trách tiểu-đệ là đứa khinh-bạc. Đại-huynh nên nghĩ cho kỹ, có can-đảm sẽ thí, không can-đảm thì thôi, kẻo đến khi ấy lại hối !

Bình-như-hành nghe nói, cả cười mà rằng :

— Hay lắm ! Hay lắm ! Xưa nay tiểu-đệ chưa từng bị bỏi mặt bao giờ, lần này hãy thử cũng hay ! Nhưng tiểu-đệ chỉ sợ thiên-hạ chưa để đã có được cái bút khỏi-tình mà bỏi nỗi mặt ai ! Xin đại-huynh mau mau ra đầu đề.

Yến-bạch-hạm nói :

— Hà-tất phải tìm đâu xa, hôm nay nghe chim oanh ở *Thiên-liễu-trang*, tức là đầu đề đó !

Nói xong, gọi người nhà lấy một bức lụa dài giải ở trên một cái bàn, và bảo ca-kỹ bưng nghiên mài mực để đợi sẵn. *Yến-bạch-hạm* đứng dậy, cầm bút mà rằng :

— Tiểu-đệ xin phép khỏi một câu trước.

Nói xong, liền đứng dậy viết đầu đề : « *Ngày xuân nghe chim oanh ở Thiên-liễu-trang* », rồi khởi trước một câu. *Yến-bạch-hạm* viết xong, buông bút ngồi xuống ghế, ca-kỹ đàng một chén rượu, ca-đồng lại thổi sáo và hát một bài hát ngắn. Khi hát xong thì *Bình-như-hành* cầm bút viết luôn hai câu. *Bình-như-hành* viết xong, buông bút vào ghế ngồi.

Yến-bạch-hạm ngẳng xem, lắm-nhắm gật đầu mà khen rằng :

— Cũng thông ! cũng thông !

Nói xong, gọi ca-kỹ đàng rượu và ca-đồng đàn hát như trước. Khi hát dứt câu thì *Yến-bạch-hạm* lại đứng dậy viết hai câu. *Bình-như-hành* đứng bên cạnh xem, không đợi cho *Yến-bạch-hạm* buông bút vào chỗ ngồi, liền tấm-tắc khen nọi mà rằng :

— Hay thật !

Yến-bạch-hạm tủm-tỉm cười mà bảo rằng :

— Đại-huynh đối được câu ấy thì tiểu-đệ xin chịu là một bậc đệ nhất tài-tử.

Nói xong, toan vào ghế ngồi để uống rượu nghe hát. *Bình-như-hành* vội gạt đi mà bảo rằng :

Khoan đã ! Để tiểu-đệ đối cho mà xem, rồi cùng nhau uống rượu một thể.

Nói xong, cầm bút viết ngay hai câu. *Yến-bạch-hạm* liền vỗ tay mà khen rằng :

Kỳ tài ! thật là kỳ-tài !

Yến-bạch-hạm truyền cho ca-kỹ đàng rượu. *Kế-thành* hỏi rằng :

Câu ấy là điển ở đâu nhỉ ?

Yến-bạch-hạm cười rồi giảng cho *Kế-thành* nghe. Lại đứng dậy viết hai câu nữa *Bình-như-hành* nói :

— Thôi, cứ đứng lên ngồi xuống làm chi cho thêm phiền, ta hãy viết xong bài đã, rồi bấy giờ sẽ nống rượu một thể.

Yến-bạch-hạm nói :

Cũng được !

Từ bấy giờ hễ *Bình-như-hành* viết hai câu thì *Yến-bạch-hạm* lại viết hai câu, mãi cho đến khi cuối cùng thì *Bình-như-hành* lại thu lại một câu kết-hậu. Hai người đề xong, đều vui-vẻ cả cười. Bấy giờ *Yến-bạch-hạm* mới chỉnh-tề khăn áo, để cùng *Bình-như-hành* thì lễ.

Yến-bạch-hạm nói :

— Tiểu-đệ nghe tiếng đại-huynh đã lâu, quả-nhiên không phải là hư danh vậy.

Bình-như-hành nói :

— Ngày nay hai ta đã thành cái hạn tương-tri trong nghề văn-chương thì họ tên thì chi nữa nói cho biết.

Yến-bạch-hạm tủm-tỉm cười mà đáp rằng :

— Tiểu-đệ bất tất phải nói họ tên nữa.

Bình-như-hành nói :

— Đã là tri-kỷ gặp nhau có lẽ nào lại không nói họ tên.

Yến-bạch-hạm lại cả cười mà đáp rằng :

— Tiểu-đệ nói đến họ tên thì lại bị đại-huynh khinh rẻ mà thôi.

Bình-như-hành nói :

— Đại-huynh học rộng tài cao như thế, vô-luận rằng con nhà phú-quí, giả-sử bần-tiện, cũng không ai dám khinh rẻ.

Yến-bạch-hạm nói :

Đại-huynh đã không khinh thì tiểu-đệ xin nói thực. Tiểu-đệ nào phải ai đâu, chính *Yến-bạch-hạm* mà hôm trước *Viên* đại-huynh đã có nói đến.

Bình-như-hành nghe nói, cả cười mà rằng :

— À ! thế ra *Yến* đại-huynh đây rồi, tiểu-đệ nghe tiếng đã lâu.

Nói xong, liền chắp tay vái. Bấy giờ *Bình-như-hành* đang nói thì bỗng *Viên-ẩn* mở mắt đứng dậy, gạt *Bình-như-hành* mà nheo-nhéo mắng rằng :

Bình đại-huynh thật là một người không có khí-khái ! Hôm trước cứ chê *Yến* đại-huynh là phường hoàn-khố vô văn. Lại bảo rằng đỗ đầu chẳng qua là khéo luồn-lỏi. Lại khinh tiểu-đệ kiến-thức hẹp-hòi, chỉ biết có *Yến* đại-huynh, đã vội lấy làm tài-tử. Trăm nghìn lần, tiểu-đệ cố mời đến thăm *Yến* đại-huynh, cũng nhất-định không chịu đến. Bây giờ chẳng ai mời cả, cớ sao lại tự mình dẫn đến, cũng bắt chước như *Viên-ẩn* này chỉ thấy phú-quí thì nhất vị phụng thờ.

Bình-như-hành cả cười mà rằng :

— Tiểu-đệ bị *Trương-dì* nó làm lỡ chuyện, vẫn trông *Yến* đại-huynh cũng một hạng người như *Trương-dì*, cho nên mới nói càn như thế, không ngờ *Yến* đại-huynh là một bậc đại-tài trong thiên-hạ, thế thì cái lỗi nói càn của tiểu-đệ đã đành, nhưng *Viên* đại-huynh đây cũng không khỏi có tội.

Viên-ẩn lại nheo-nhéo mà cãi lại rằng :

— Thế nào đại-huynh lại bỏ tội tiểu-đệ được !

Bình-như-hành nói :

— Nếu hôm trước đại-huynh không đặt tiểu-đệ vào nhà *Trương-dì* thì tiểu-đệ được gặp *Yến* đại-huynh đã lâu rồi !

Viên-ẩn cả cười mà rằng :

— Thế thì đại-huynh thật là một bậc tài-tử ! Hôm trước nói thế nào mà hôm nay lại nói như thế, văn-tự mới hoàn-toàn thay !

(Còn nữa)

VIỆC KINH-ĐÔ

Quan Khâm-sứ mới. — Quan Cai-trị hạng nhất Le Fol, chánh quản-lý văn phòng phủ Toàn-quyền bổ quyền Khâm-sứ đã đến trọng-nhậm thay quan Khâm-sứ Pasquier về nghỉ ở bên Pháp.

Ngày 20 janvier vừa rồi, các quan-lại Tây Nam đã đến phủ Khâm-sứ yết ngài.

Ngài vốn là một nhà cai-trị rất có tài thao lược kinh-tế và rất am-hiểu nhân tình phong-tục của ta, trước ngài làm Chánh quản-lý văn-phòng phủ Khâm-sứ thì chánh thanh của ngài đã lừng lẫy rõ là một bậc hiền, lương, phương, chánh, ai nấy thảy đều khâm phục cả.

Quan Khâm-sứ Pasquier đã từ giã Kinh-đô. — Hồi hai giờ chiều ngày 21 janvier, tại nhà gare Huế đã trần thiết và bài-trí rất trọng thể để làm cuộc tiễn hành quan Khâm-sứ Pasquier vô Tourane đáp tàu về nghỉ ở quí-quốc.

Trước khi ngài cùng phu-nhơn bước chân lên xe thì các quan-lại văn võ cả hai Chánh-phủ đều đi đưa ngài.

Ai tin. — Bản-quán được tin buồn rằng quan nghè Lê-chí-Tuân, Thị-lang bộ Hình, vừa tạ thế khi đêm hôi 2 giờ ngày 11 tháng chạp ta. Hưởng thọ 51 tuổi.

Đến ngày 16 dã làm lễ cất đám rước linh-cữu về làng Lâm-xuân, tỉnh Quảng-bình là nơi hương-quán ngài — Đám đưa đàng bộ bằng xe ô-tô.

Quan thị-lang Lê vốn là một bậc nguy khoa hiền-hoạn. Nay được ân thăng hàm Tham-tri.

Bản-quán có lời viếng ngài và chia buồn với qui-quyến.

Gạo kém. — Mấy hôm nay gạo kém quá, tại chợ Đông-ba một đồng chỉ được 15 lon sữa-bò, các miền quê thì có nơi hơn một tí, nhưng so với các năm thì gạo năm nay thua quá, có ấy bởi đâu, chớ chẳng phải mùa màng.

Mong rằng quan trên gia tâm lưu ý cứu cho con trẻ nghèo nhờ thì hạnh-phúc biết bao.

VIỆC TRUNG-KỲ

VINH

Việc làm đường xe-hỏa Vinh-Đông-hà. — Việc kiến-trúc con đường hỏa-xa Vinh-Đông-hà chia làm ba quãng, quãng thứ nhất từ Vinh đến Tân-ấp, (1er Arrondissement) quãng thứ nhì từ Tân-ấp đến Ngân-sơn (2e Arrondissement) quãng thứ ba từ Ngân-sơn đến Đông-hà (3e Arrondissement).

Quãng thứ nhất đã làm xong từ mấy năm nay, còn quãng đường thứ ba thì đã khởi công được gần hai năm nay rồi duy có quãng đường thứ nhì từ Tân-ấp đến Ngân-sơn là quãng đường khó nhất, cho nên mãi đến nay mới bỏ thầu, chia làm ba lots, lot thứ nhất 600.000 p. 0/0, lot thứ nhì 440.000 p.00, lot thứ ba 760.000 p.00.

Ngày hôm 15 janvier hồi 15 giờ tại sở quan chánh Hỏa-xa đã mở giấy thầu, thì 1er lot M. Le Roy được, bỏ hạ 11 °/₀; 2e lot M. Jullien được, bỏ hạ 11 °/₀, 3e lot M Jullien được, bỏ hạ 10 °/₀.

Cuộc đấu thầu này các nhà thầu khoán Tây, Nam dự thầu cũng đông, giá cả thì cũng xuýt xoát nhau không hơn kém nhau mấy.

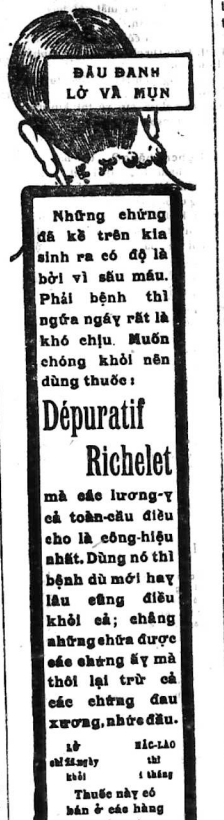
QUẢNG-CHÂU-LOAN

Thuyên chuyển. — M. Petit sở kho bạc cùng gia quyến được phép về nghỉ qui-quốc. M. Savalier đã tới nơi để thay M. Petit.

Có tin rằng nay mai quan cai-trị Monier ở đây sẽ thuyên sang Ai-lao sung chức chủ tỉnh Attopeu. Nhân dân và tất cả người làm các sở được tin ấy lấy làm mến tiếc lắm, nhất là bọn Ái-hữu của người Nam-Việt vì đã được ngài giúp cho nhiều lắm.

Nạn ô-tô. — Hôm 16 janvier có cái xe ô-tô ở Pots về Fort Bayard đến chỗ rừng Pac-mun có một người bành khách vì xe chật quá, phải bíu ở ngoài xe chỗ bực lên xuống, vừa thò đầu ra thì đập phải cái cây tàu sọ ra. Chỉ vì chủ xe tham lam vô độ, chất hành khách đầy xe, có cái xe chỉ có bốn chỗ ngồi mà chất đến ngoài 20 người, có khi xếp cả ra chỗ hòm máy xe thật là nguy-hiểm, vì lẽ ấy nên quan trên đã sức cấm xe chỉ được chở 6 người thôi, chở hơn sẽ phạt nặng.

Nghỉ phép – Ký tàu *Hanoi* ở Hongkong tới bến ngày 21 này có M. Thân-trọng-Yêm tham-biện tòa sứ được phép nghỉ 29 hôm về nhà tại Huế.

Nhà Bản-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Pagements en timbres-postes)

Nhiều ông gửi tiền trả bản quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài rõ ra những tiền đòi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

泰 NAM-THÁI 南

6, Quai Clémenceau — HANOI
ở phố Bờ-sông, số nhà 26, HANOI

Bản-hiệu có bán gỗ lim cây, gỗ lim phiến, gỗ lim xẻ thành khí, các thứ gỗ tạp, gỗ gụ, gạch xây tường và có nhận cả đóng cáo thứ đồ-đạc và các thứ lối cửa.

Hàng tốt giá hạ.

NAM-THÁI
Kính-cáo
2023

Bệnh đờm-ông
KHÔNG CON
hay là đờm-bà KHÓ CHIỀU THAY thì chữa bằng thuốc YSTALINE. Thuốc này tuổi nào uống cũng được.

Thuốc này là vị thuốc của các Lương-y trong các xứ đã chữa khỏi không con. Ấy là một vị thuốc mới tiềm được, báo cáo theo văn-học kiểm thời, mà nhứt là hiệu lắm. Có nhiều lời khen ngợi tánh thuốc ấy.

Tiệm chánh: LABORATOIRE YSTALINE, môn bài 35 ở đường Blanche tại thành PARIS.

Giá một chai (có lời khuyên-giải rõ ràng và kinh về cho để biết cách dùng của ông Lương-y Jean) là 20 quan tiền Langsa.

Tiệm bán lẻ ở Hanoi: Ed. CHASSAGNE, hàng thuốc.

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU
(hiệu đầu nai)

Một vị độc giả có viết thư hỏi chúng tôi về cái giá trị và cách dùng thuốc Dragées Rabuteau thế nào, vì ngài đã nhờ thuốc Dragées Rabuteau (hiệu đầu nai) ấy mà khỏi được bệnh hao tổn tinh thần, mòn mỏi sức khỏe, mà để chuyển thành ra bệnh đau dạ dầy và lao gần chết.

Vậy xin kể ra sau này: Thuốc Dragées Rabuteau (hiệu đầu nai) này bào chế có chất sắt là một chất rất bổ về đường khí huyết, lại có khí đạm lam (iode) để lọc cho huyết được trong sạch mà làm cho tiêu tan những bọn bẩn ra ngoài hết. Người ta thường thấy phần nhiều người bị bệnh hư huyết, xanh sao và yếu đuối, đau mắt, đau cuống bọng, có những mụn mọc chi chi lên ở mặt. Đàn bà con gái thì nguyệt kỳ khó g đều, thường hay sinh ra đau bụng.

Muốn cho khỏi hết các bệnh ấy thì nên dùng độ vài lọ thuốc Dragées Rabuteau (hiệu đầu nai) là một thứ thuốc kinh-nghiệm đã lâu, lạ là một thứ thuốc có danh-tiếng hơn cả.

Ở các hà g báo chế lớn đều có bán cả.
2056

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào: TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng quí-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ **rượu bổ-đào** của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc **rất rẻ tiền và rất quí** để trị các chứng bệnh như: **kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, cơm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình**, lại rất là **bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe**, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu. Nay nhân dịp tết Nguyên-đán sắp tới, bản-hiệu xin tạm hạ giá thứ rượu **TONIQUE TONKINOIS** này để hiến các qui khách tiện dùng trong ngày tết.

Giá bán **2$00** một chai lớn, tử sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

壽醫林桂張

HỠI CÁC ÔNG MẮC PHẢI BỆNH TRĨ! XIN MỜI CÁC ÔNG QUA BỘ, TÔI CHỮA BỆNH NÀY

BỆNH TRĨ (tức là bệnh lòi tí) thực nhiều người mắc phải, chẳng những là đau đớn, như cần đến khi đại-tiện xong rồi thì lưu-huyết đầm đìa, thật là bất tiện cho người ta lắm, hễ không chữa ngay cho khỏi, để lâu thì càng ngày càng thêm nặng có sau khó chữa.

Khi sưng chữa bệnh này đều đáng đau rất cho nên người có bệnh lấy làm đau đớn, vậy nên tôi dụng tâm nghiên-cứu một cách mới chuyên-trị chữa bệnh này không đau, không sót, chỉ trong mấy hôm thôi những nắt mụn tự kỳ rạng rơi, mà trong khi đang chữa có thể làm lụng như thường không mất thì giờ. Vậy ngài nào mắc phải bệnh này xin mời đến.

M. TCHUONG-QUAY-LAM
25, Phố mua Buoua. — HANOI
xóng tiếp khách từ 8 giờ rưỡi cho đến 2 giờ chiều, đi chữa từ 2 giờ rưỡi đến 5 giờ.
Cần lĩnh xa đều xin hồi tiếp.
Thư từ xin trả lời ngay.
2099

MUỐN TRỪ CÁC BỆNH SỐT RÉT CÁCH-NHẬT, BỆNH SỐT RÉT RÙNG nên dùng thuốc

QUINOFORME

hoàn toàn, hoàn viên
Tại tất cả các thuộc-địa Pháp toàn dùng một thứ thuốc này.
Gửi bán tại tất cả các nhà bào-chế
Nhà chế thuốc LACROIX, 19-21, Rue Philippe de Girard — PARIS

Nhân dịp Tết An-nam

Các quí-khánh lại mua thứ thuốc gì ở hiệu bào-chế ông **L. BLANC**, ở Phố Tràng-tiền, số nhà 31, mà đáng giá 2 đồng thì Bản-hiệu sẽ kính biếu một chai rượu bổ rất tốt, tên rượu là **Œno Kola Coca**, Rượu này chỉ biếu từ ngày 15 cho đến 30 tháng chạp ta thì thôi

SÀ-PHÒNG BA
DẦU THƠM XOÁ TÓC.
NƯỚC HOA THƠM.
SÁP MỠ
Pachod Frères & Cie Lyon
2058

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

RUE PAUL-BERT, HANOI

NHÂN DỊP TẾT

Từ thứ hai 21 Janvier và những hôm sau:

Có bán chiêu-khách: Những hàng sau này:

Nước-hoa, các thứ dùng để rửa mặt, đồ vàng bạc, đồng-hồ, giấy, các thứ bằng gia, các thứ để hút thuốc, đồ ảnh, kính, đồ thể-thao, giao kèo, đồ dùng trong bếp, cốc, đồ bằng sứ, đồ sắt, đồ điện khí, đồ dùng về vệ-sinh, mũ, áo, vải, gia, len, giầy dán bà, tủ ghế.

Xin xem các chỗ bày hàng, các sổ khai giá

Giá bạc cao nên thừa dịp

CỬA HÀNG NGHỈ TẾT

Nhà hàng xin nói để các qui-khánh biết cho rằng, ba ngày Tết là thứ ba mùng 5, thứ tư mồng 6 và thứ năm mồng 7 février cửa hàng đóng cửa.

Adr. Tél.: MAGASINRUIS — TÉLÉPHONE N° 189

MỚI SANG NHIỀU

Chục xe — Nan hoa — Vòng bánh
Vải cà-cuống lợp mui — Cao-xu hơm và Cao-xu đặc, vân vân...

Hỏi giá tại Bản-hiệu

SOCIÉTÉ FRANÇAISE DE TRANSPORTS
SOCIÉTÉ ANONYME AU CAPITAL DE 1.800.000 FRANCS
7, *Boulevard Bobillot, Hanoi*
2096

NHÂN DỊP TẾT

Các quí-khách mua thuốc tại hiệu Bào-chế CHASSAGNE, từ hôm 21 tháng chạp An-nam đến hôm mùng 5 tháng giêng, mà mua từ 2$00 hàng trở lên, thì hiệu sẽ có tặng THƯỞNG một gói đồ, may ai thì được những đồ quí đáng tiền, nhiều khi quá số tiền mua hàng, mà bình-thường cũng được những thứ hàng hữu-dụng, như là: Nước hoa, Phấn, Thuốc-lá, Girong, Nước Cologne, vân-vân.

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE
59, phố Paul-Bert, Hanoi (ngay cửa hiệu Gó-đa).

ĐƯỜNG SANG LÀO

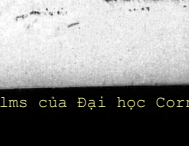
PHẠM-VĂN-PHI & Cie Ở VINH

GIÁ TIỀN
Hạng nhất tây ngồi: 30$00
Hạng nhì ta hay đi: 20$00
Trẻ con từ 3 đến 7 tuổi trả nửa tiền.

LỜI RAO — Phải hỏi chỗ ngồi trước 24 giờ.
Có xe riêng để cho thuê riêng từng chuyến một, xi o của thuê xin đánh giấy thép trước 2 ngày.
Nên đi ngày kẻo mưa đường không đi được lụt.

Có xe chở thơ và hành khách từ Vinh đến Thakhek qua Napé

Service provisoire

THỜI GIỜ XE CHẠY
Ở Vinh đi. — Thứ tư đúng 6 giờ sáng chạy lên Napé ngủ. Sáng hôm sau đúng 6 giờ xăng Napé chạy lên Thakhek vừa kịp tàu thủy lên Vientiane.
Ở Thakhek về. — Hàng chủ nhật chờ tàu thủy ở Vientiane tới Thakhek thì xe auto mới nay về Napé ngủ. Sáng hôm sau ở Napé về Vinh. Hành khách về có tới ra Hanoi đi chuyến tàu bỏ 2 giờ chiều hôm đó chuyến tàu đến sáng được.

Digitized for the Vietnam Project by the Southeast Asia Program Collection Development Committee. Từ Nhà Sách Khai Trí, Saigon, Việt Nam. Thư Viện Khổ Bách Xứ Quân Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)